El periodista nord-americà Joseph Mitchell, a *El fons del port,* buscava en cada edifici de Nova York «una història que es remunta a un temps molt llunyà». Mitchell rastrejava el Vell Nova York.

Sis mil dos-cents quilòmetres més a prop, la Vella Barcelona s'obre al ciutadà com un ventall d'os brisé.

Vestigis dels laietans, els romans, els visigots, els carolingis, els musulmans, els comtes i els comtats, la fracassada invasió napoleònica, la industrialització, el modernisme i el pistolerisme. I, en allò que va suposar una alenada d'aire fresc, les restes de la República, que a Barcelona s'aprecien en l'arquitectura, l'ensenyament, la cultura, el lleure i aquesta paraula d'alts vols: la modernitat.

La Segona República a Barcelona es va proclamar el 14 d'abril de 1931 (primer com a República Catalana, que va durar unes hores) i va caure el 26 de gener de 1939, amb l'entrada de les tropes del general Juan Yagüe per l'avinguda de la Diagonal. En aquells breus anys, el petit comerç competia amb els grans magatzems (SEPU, Jorba…), que atreien un públic àvid de vals i descomptes.

El *Mapa extrasensorial de Barcelona,* seqüela del *Mapa sensorial de Barcelona,* mostra la Barcelona de 1935, fulgurant, briosa, pecaminosa, exhibicionista i coratjosa.

I ho fa amb perspectiva de gènere, seguint els reclams publicitaris destinats a dones o protagonitzats per elles. Senyores que llueixen corbes, preocupades per l'alimentació i el benestar, i que són representades com a garants de la pau domèstica, cuidadores i amoroses, maternals i femenines.

No només se les presenta com a icones de bellesa, presumides i a la moda, amb bruses camiseres d'encaix i roba interior de seda. La Primera Guerra Mundial (1914-1918), en la qual Espanya va ser neutral, va portar a la ciutat les exquisideses europees i també les conquestes assolides per solteres i casades.

Les dames figuren en encartaments sobre màquines de cosir nacrades, ràdios de vàlvules que precedeixen el *bluetooth,* xarops i potingues, novetats editorials per predir el futur o assolir l'equilibri espiritual, bigarrats magatzems (Tívoli, Vilardell, La Física, Alemanys, El Siglo…), línies de productes per aparèixer més primoroses i estilitzades, cataplasmes per mitigar el dolor muscular, els inesperats escarpins per lluir mitges sense tara, autoescoles per aprendre a conduir els Hispano Suiza i els Daimler, centres de depilació «científica», desodorants econòmics, neveres robustes amb diverses lleixes, acadèmies d'estètica per a noies que vulguin endinsar-se en les professions emergents, components per aprimar-se de manera saludable, batuts de cacau i òptiques.

La Barcelona dels anys trenta ha quedat tan lluny que d'ella només en queda una tènue línia cronològica en el temps; ni tan sols es veu la cicatriu dels rails dels tramvies que zigzaguejaven la ciutat, amagada ara sota l'asfalt dels Toyota Corolla híbrids. Aquella Barcelona, més petita, estava partida en dos per l'avinguda del 14 d'abril (aquell dia de 1931, s'havia instaurat el nou règim a Espanya). En un dels límits, a l'oest, la caserna de Lepant, construïda el 1930 i que allotjava un regiment de sapadors, avui ja enderrocada. Aquí s'alça la Ciutat de la Justícia, frontera amb L'Hospitalet de Llobregat. En un altre dels límits, a l'est, els camps de conreu de la Verneda, que havien fet lloc a la carretera de Mataró, la mateixa per on s'arribava a França. A dalt, la muntanya, més esquerpa, amb més hectàrees de bosc, romaní i ginesta. A baix, el Palau de Mar, els dipòsits dels Magatzems Generals de Comerç. Avui, aquí, respira el Museu d'Història de Catalunya, que conserva bona part de la cartelleria d'aquells anys convulsos i fascinants.

La meva mare no va viure els anys republicans. Va néixer en un mas d'Astúries, en una aldea de muntanya, l'any 1946. Tot i així, aquest és un homenatge a ella i a les dones que la van precedir, l'autèntic pilar de la societat.

«Quan tenia 14 anys, em van enviar a Oviedo a servir en una família. Em vaig passar una setmana plorant per no poder veure la meva mare. Aleshores, Oviedo era molt lluny, i vaig trigar un any a tornar al poble. El 1962, em van enviar a Barcelona, amb la meva tieta, molt més lluny encara.»

«Tota una manera de batejar els comerços s'està fent fonedissa, perquè els temps han canviat. No vol dir que ara no hi hagi comerços amb forta personalitat i amb noms prou contundents, sinó que els que ja no hi són tenien un altre estil. […] Era una vida social segurament més càlida, el ressò de la qual potser encara es pot trobar en els plecs humans i físics d'alguns barris de tota la vida.»

La Barcelona d'ahir. La ciutat desapareguda,
de Josep Maria Huertas i Guillem Huertas

Dedicat a ma mare, Carmen Fernández Fernández

1

cosir

NAUMANN
Gran Via de les Corts Catalanes, 573

1935

«La màquina Naumann per cosir i brodar li estalviarà temps i diners; és pràctica, còmoda, silenciosa i molt lleugera en el maneig. Preus inversemblants. Vendes a terminis.»

A la imatge, una dona d'aspecte jove, potser una donzella, sosté a la falda una peça de vestir. A la mà, l'agulla. Però «el temps és diners»…

La marca Naumann, del mecànic de precisió i rellotger alemany Bruno Naumann, va transformar el mercat de la costura. Es va inspirar en «l'esperit de disseny pràctic i innovació creativa» de les Singer, de l'empresari Isaac Merritt Singer, que també va inventar una màquina per tallar fusta i metall. Les Naumann, cromades i ben decorades, que daten de 1872, iniciarien una línia de productes considerats aleshores com a revolucionaris, com bicicletes, gramòfons i màquines d'escriure portàtils.

Avui, les màquines de cosir Naumann es venen a Wallapop per 120 euros, «tres pagaments de 40 euros sense interessos».

2026

Entre la farmàcia o dermofarmàcia Jansa Vila *(«Elmex, activa l'alleujament immediat de la sensibilitat dental»)* i la botiga «tot a un euro» Chome *(«El teu basar de confiança a Barcelona»,* en liquidació), el Carrefour Express *(«Obertura en festius»)* de la cadena multinacional francesa, a la Gran Via de les Corts Catalanes, 573, cantonada amb el carrer de Muntaner.

A la paret, cartell del Brunch Electronik Festival, on toquen una vintena de grups, entre ells els technoàcids 999999999 *(In my house).*

El Carrefour Express et dona la benvinguda d'aquesta manera: «Necessites alguna cosa ràpida per menjar o has oblidat comprar algun ingredient per preparar el sopar? No et preocupis! Apropa't al teu Carrefour Express més proper a Barcelona, on trobaràs aliments frescos i congelats, begudes, articles per a la llar i molt més!».

Un noi passa per caixa; només ha comprat una beguda energètica Energy *(«Superarà el teu límit!»).*

El caixer, en Giri, amb turbant, respon, sol·lícit, a les indagacions d'aquest reporter sobre les Naumann: «Quan aquestes màquines de cosir, jo no era aquí».

2

escoltar

AUTO ELECTRICIDAD, S. A.
Carrer de la Diputació, 234

1935

«Escoltant un Atwater Kent li semblarà que està escoltant els artistes en persona. La seva fidelitat de to és inimitable.»

A la imatge, una jove cantant amb l'aire de Jean Harlow sedueix amb la seva veu davant d'un micròfon de peu.

L'enginyer mecànic Arthur Atwater Kent va fundar la firma d'aparells de ràdio Atwater Kent als Estats Units, el 1921. Mobles de ràdio prodigiosos, vaixells de vapor invertits, amb formes irisades i bombades, de fusta marbrada: l'*art decó* de les ones. Receptors heterodins de sis vàlvules, amb un xassís espacial i modular, fabricats per l'Atwater Kent Manufacturing Company, que va deixar de funcionar el 1936, set anys després que el país nord-americà s'enfonsés en la Gran Depressió.

La firma, instal·lada a Barcelona, es publicitava en postals com aquesta: «En lloc d'un obsequi d'utilitat passatgera, inverteixi vostè els seus diners en alguna cosa que contribueixi permanentment al benestar de la seva família».

Avui, els Atwater Kent, com el model 608 (de 1935), de 12 kg de pes, es poden comprar a la pàgina de col·leccionisme i subhasta en línia Overtime, per 900 euros.

2026

Entre la immobiliària Love *(«Llars on viure»)* i la clínica dental Institutos Odontológicos *(«Somriu!»),* l'Hotel Sansi Barcelona *(«La teva casa, al cor de Barcelona»),* al carrer de la Diputació, 234-236.

A la paret, cartell del concert amb la banda sonora de la sèrie de manga Kimetsu no Yaiba *(Demon Slayer),* de la mangaka Koyoharu Gotōge: «Viu la sèrie d'anime més èpica en pantalla gran, amb una orquestra en directe sobre l'escenari».

Els serveis telemàtics de l'Hotel Sansi guanyen força: «Volem que la teva estada sigui molt còmoda. Per això, hem digitalitzat alguns serveis com el *check-in* per fer-los més àgils i senzills. Així, ens podem centrar en allò que realment importa: atendre't com et mereixes».

La recepcionista, Rad, apaivaga qualsevol recerca sobre les ràdios Atwater Kent: «El més segur és que aquesta botiga hagi desaparegut del tot».

3

fregar

FARMÀCIA J. BOSCH
Plaça del Pi, 6

1935

«XAROP ARTIGAS per evitar els dolors, diarrees, convulsions, irritació i febre dels infants durant la sortida de les dents. MARES! Durant la dentició, fregueu les genives dels vostres fills amb el meravellós XAROP ARTIGAS. En venda a farmàcies i centres d'específics i a la del mateix autor J. Bosch. Plaça del Pi, 6. Barcelona.»

A la imatge, una mare acarona el seu fillet, rodanxó, rosat, ben sa.

Els farmacèutics receptaven preparats medicinals, tònics i ungüents revitalitzadors d'elaboració pròpia. Nombrosos són els avisos de l'època sobre remeis miraculosos, pocions i xarops de tota mena. La majoria, relacionats amb la grip. El 1918 i en anys successius, la Grip Espanyola –que no tingué el seu origen a Espanya– havia acabat amb la vida de més persones que la Gran Guerra (entre vint i quaranta milions de morts). Per exemple, el Xarop Famel buscava pal·liar els símptomes *(«Refredats · Tos rebel · Bronquitis»).*

A Todocoleccion.com, cartells *vintage* per 160 euros *(«S'admeten ofertes* [regateig]»).

2026

Entre el Bar Mandarina *(«Cervesa · sangria · còctels»)* i la basílica de Santa Maria del Pi *(«Un espectacle immersiu de llum i so en un indret atemporal»),* la gelateria italiana Giovanni *(«Viu l'experiència Giovanni»),* al número 6 de la plaça del Pi.

Pintada humanitzadora a la paret: *«Save Gaza»,* pel genocidi contra els palestins perpetrat pel govern israelià de l'extremista Benjamin Netanyahu.

Una mica més de l'experiència Giovanni: «A Giovanni, sabem que no hi ha res millor que un deliciós gelat artesanal per satisfer el teu desig d'alguna cosa dolça i fresca».

Carme, clienta del Giovanni, recorda el farmacèutic Joan Ventura, posterior a J. Bosch. «Aquest darrer senyor ja no el vaig conèixer, devia ser més gran que jo.» Sí, de la Renaixença.

La placa a la façana: «Per la porta d'aquesta farmàcia, anomenada aleshores Botiga Central, Àngel Guimerà *[Mar i cel]* va entrar al món de les lletres catalanes».

4

conèixer

J. VÁZQUEZ, EDITOR
Via Laietana, 17

1935

«Voleu conèixer la ciència de la felicitat? Voleu saber la causa de la crisi mundial? Voleu conèixer el cataclisme que aviat sobrevindrà al món? Voleu conèixer el vostre destí? Penetrar els misteris de les veritables ciències ocultes? Aprofundir en l'espiritisme, l'hipnotisme i el magnetisme? Curar-vos o curar els altres de les malalties considerades incurables, per greus i antigues que siguin? Voleu prosperar i tenir pau i felicitat a la vida? Llegiu la cèlebre obra del Dr. Wolmar *El misteri de la vida.* A les llibreries, o envieu-me la vostra adreça i us remetré gratuïtament interessants fullets i informes. Adreceu-vos a J. Vázquez, Editor, Via Laietana, 17, Barcelona.»

Dibuix d'una pitonissa amb un mocador prisat i un diamant d'imitació.

Als anys vint, el parapsicòleg Max Wolmar va publicar diversos treballs relacionats amb la consciència i la supraconsciència, la metafísica i l'esoterisme. *El misteri de la vida* tenia aquest subtítol: «Les curacions meravelloses. Els descobriments sensacionals que revolucionen el món». Es pot comprar en llibreries antiquàries per 30 euros.

2026

Entre la «botiga de conveniència» Afrika & Latina *(«Tenim formatge fresc»)* i Sportium en Gaming (tancat), l'Eurostars Hotel Company (****), a la Via Laietana, 17.

A la paret, curiosament, cartell d'una conferència sobre «El despertar de la consciència».

De la pàgina de l'establiment: «L'Eurostars Laietana s'alça en un elegant edifici neoclàssic al cor de Barcelona, al costat de l'antiga muralla romana de Barcino. La seva ubicació a la Via Laietana, entre el Barri Gòtic i El Born, permet descobrir l'essència històrica i cultural de la ciutat a només uns passos».

El recepcionista, Abraham, davant d'una pila de Barcelona City Maps, no ha sentit parlar de l'editor J. Vázquez: «Sé que aquí abans hi havia un magatzem».

5

comprar

ALMACENES TÍVOLI
Carrer de Casp, 17

1935

«Atenció! Última setmana. 6 dies per comprar barat als MAGATZEMS TÍVOLI. Últims dies de venda del mes blanc. Mes de l'estalvi. Preus sorprenents. Magatzems Tívoli. Casp, 17.»

A la imatge, una dona amb un vestit lleuger, vaporós, folgat, d'aquells que Shein classifica com a *vintamour (vintage + amour).*

Els Magatzems Tívoli, davant del teatre del mateix nom, eren molt populars als anys trenta. Anteriorment, en aquest lloc s'hi trobaven els Magatzems Gisbert, de la mateixa família. Oberts des de 1921, el Tívoli tenia com a logotip un gat negre de cinc potes.

Estovalles, tovallons, jocs de llit, tovalloles russes, camises de dormir de màniga llarga, mantes tigrades… No escatimaven en publicitat: «Els que venen més barat de tot Barcelona». *La Vanguardia* ha recuperat la memòria de l'establiment a la seva secció «La mirada del lector».

2026

Entre la joieria artesanal i de disseny Rosanna de la Riva *(«Les joies més desitjades»)* i el restaurant Mussol *(«Som brasa catalana»),* el restaurant Casa Carmen *(«Espai encantador, harmònic i molt ampli»),* al carrer de Casp, 17.

A la paret, el fullet enganxat amb cinta adhesiva: «Buideu pis? Compro antic: roba, bijuteria, plomes, discos, joguines, rellotges de polsera i de butxaca, coberts, safates, canelobres…».

Casa Carmen no ofereix teixits de llana, seda i cotó, sinó uns entrants de por: fettuccine amb funghi tartufato i encenalls de parmesà.

La vida moderna fa que l'encarregada, l'Andrea, no pugui mirar enrere ni preocupar-se del passat del Tívoli: «Ja, però no puc xerrar més temps, tenim servei».

6

educar

FREYA
Carrer de Pelai, 58

1935

«Com la pell humana. És la faixa exquisida que t'ofereix Freya. Educa el cos menys suggestiu, dotant-lo d'una bellesa de línies veritablement sorprenent.»

A la imatge, la dona estilitzada, d'acord amb els cànons de bellesa del moment, una Hedy Lamarr amb bufanda de pell de visó gris.

Les «faixes i els sostenidors de goma» de la marca Freya estaven pensats «per a la dona elegant».

Avui, Freya dona nom a una de les firmes del grup Wacoal *(«Comfortable inside. Confident outside»),* creada per a «dones joves que busquen realçar el pit sense renunciar a l'estil i a una bona subjecció».

2026

Entre la cadena de moda Pull & Bear *(«Rebaixes»)* i l'administració de loteries Ravell *(«Entra i il·lusiona't!»),* la botiga de Zara *(«Ski Collection»),* al carrer de Pelai, 58.

A la paret, curs de DJ: «Aprèn a mesclar en només 12 classes».

Algunes de les seccions de Zara dona: sabates, bosses, bijuteria, llenceria, perfums, festa…

Una de les dependentes, Nagore, s'excusa, no sap res de Freya: «Jo és que tinc 20 anys, no hi era aleshores».

7

desitjar

MADAME X
Rambla de Catalunya, 24

1935

«Madame X desitja a la seva distingida clientela, feliç Any Nou. Faixes de cautxolina.»

Tempta al lector una dona exuberant, coberta de gases i amb una figura escultural.

Roba interior fabricada amb elements de cautxú, polímer elàstic més conegut amb el terme de làtex.

Qui sap si la senyora amb encant es tracta de la *socialité* parisenca Virginie Amélie Avegno Gautreau, retratada per John Singer Sargent i anomenada així: Madame X.

Madame X troba el seu lloc a la Viquipèdia: «Faixes de cautxolina per aprimar. Faixes, sostenidors, cotilles, espatlleres, mitges, etc.».

2026

Entre el NH Collection Barcelona Gran Hotel Calderón *(«Feel the Extraordinary»)* i un supermercat 24 hores / 7 dies a la setmana (imant de nevera Elefant estil Joan Miró), l'Hotel Ònix Rambla *(«Modernisme, caràcter i ritme urbà»).*

A la paret, la pintada amb retolador negre: «El que expresses t'allibera».

L'Ònix es ven bé: «Entre l'elegància del modernisme i el pols de Rambla de Catalunya, l'Ònix Rambla s'ubica en un edifici del segle XIX rehabilitat amb respecte i caràcter. Un hotel lluminós i funcional per descansar entre botigues, art, gastronomia i les icones més vibrants de Barcelona».

La recepcionista, l'Aidana, exclama sobre Madame X: «Buf, nosaltres som aquí des del 2004, però, és clar, això que dius és més vell».

Ús principal de l'edifici, segons el cadastre: oci.

8

alleujar

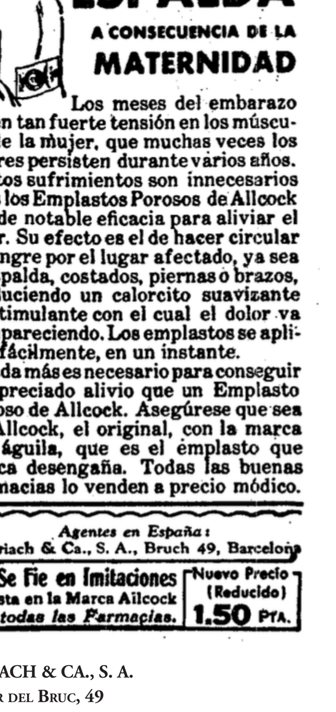

J. URIACH & CA., S. A.
Carrer del Bruc, 49

1935

«Dolors d'esquena a conseqüència de la maternitat. Els mesos de l'embaràs sotmeten els músculs de la dona a una tensió tan forta que moltes vegades els dolors persisteixen durant diversos anys. Aquests patiments són innecessaris, ja que els Emplastres Porosos d'Allcock són d'una eficàcia notable per alleujar el dolor…»

A la imatge, una dona es col·loca un cataplasma.

Els emplastres porosos d'Allcock (preparats d'ús tòpic), creats el 1847, suposaven «un remei universal per al dolor de malucs, tan freqüent entre les dones». El farmacèutic Thomas Allcock va obrir una farmàcia als baixos de l'Astor Building, a la ciutat dels gratacels. El 1845 va adquirir una patent d'emplastres porosos i va crear la societat Allcock's Porous Plaster. Al segle XIX es van popularitzar fabricants com Allcock, Mitchells i Edward Taylor Ltd.

J. Uriach & Ca., S. A., o simplement Uriach, existeix encara avui: «Des de la nostra fundació, tenir cura de les persones ha estat el nucli del que fem, la nostra raó de ser. Més de cent vuitanta-cinc anys i sis generacions després, la cura de les persones continua sent el motor de la nostra activitat». Són seves les biodramines per prevenir el mareig.

2026

Entre el bufet d'advocats Gran Via Advocats *(«Què necessites?»)* i l'oficina d'assegurances Mapfre *(«Assistència en carretera des de km 0»),* el gimnàs VivaGym *(«El teu gym sense permanència»),* al carrer del Bruc, 49, al mateix edifici on va residir l'enginyer Ildefons Cerdà.

A la paret, autopublicitat d'un barber colombià: «Faig talls a domicili a tot Barcelona».

A VivaGym s'hi sua la gota grossa: «Vols entrenar en un gimnàs al Bruc, còmode, modern i amb un ambient que et motivi? A VivaGym ho tens tot: màquines d'última generació, zones àmplies i més de cent classes setmanals com zumba, pilates o v-power».

El recepcionista, Jhordy, diu de J. Uriach: «Deuen haver passat tantes empreses per aquí…».

9

presentar

CASA VILARDELL
Via Laietana, 49

1935

«Senyora, vegi Vd. als nostres aparadors la meravellosa selecció de jerseis, jaquetes, bruses, vestits, etc., per a senyora i infants que presentem actualment per a les festes de Rams i Pasqua, a preus d'exposició.»

A la imatge, una dona amb un barret *fascinator* amb agulla i vel de tul dona la mà als seus fills.

A la Via Laietana, 49-51, el 21 de setembre de 1928, es va inaugurar la seu central de Casa Vilardell, Can Vilardell, un dels primers grans magatzems del seu gènere a Barcelona, amb «col·leccions novíssimes, una varietat immensa de gustos i colors».

Casa Vilardell va tancar als anys vuitanta.

2026

Entre el Bingo Laietana *(«Roulette»)* i el restaurant de tapes La Plassohla *(«Goût Rouge»),* l'hotel de luxe Ohla Barcelona (*****), a la Via Laietana, 49.

A la paret, un pintor ofereix els seus serveis: «Si busques bons preus amb els millors acabats, no dubtis a trucar-me».

L'establiment promou les reserves: «Barcelona t'espera amb menys turistes, més calma i tot el caràcter».

La dependenta, Auneira, bufa. Sobre Casa Vilardell: «No pot quedar res perquè tot es va remodelar».

10

trencar

DR. SCHOLL
Carrer de la Canuda, 5

1935

«SENYORA: no més mitges trencades. Nou invent! Els escarpins del Dr. Scholl evita que la mitja i el mitjó es trenquin, es descentrin i formin butllofes. Neutralitza l'olor de la suor. Rentable, higiènic, econòmic, intercanviable, per a totes les sabates. Durada: 2 anys.»

A la imatge, boniques cames nues calçades amb sabates de taló d'agulla a mida.

Scholl Shoes perviu, «la marca de calçat per a la cura dels peus». D'origen nord-americà, l'empresa la va idear el podòleg William Scholl, que treballava en una sabateria.

Segons «Món Scholl»: «Amb més de cent anys d'experiència, som pioners en comoditat, tecnologia i disseny per oferir una combinació immillorable per a la salut dels peus».

2026

Entre la botiga de vestits de flamenc Flora Albaicín (bates de cua i vestits de sevillana) i la botiga de records Surprise World (imant de nevera Paella Barcelona), la rellotgeria Hora Punta (dels Lotus als Casio), al carrer de la Canuda, 5.

A prop, la promo del perfum Sauvage, de Dior, bergamota i pebre sobre la pell de l'actor Johnny Depp.

Hora Punta és una empresa familiar fundada a Barcelona, el 1964.

La propietària, la Yolanda, recorre a la memòria dels urbanites, del llunyà Dr. Scholl: «Aquí també hi havia una ortopèdia, un únic local que després es va dividir en dos, amb volta catalana que un interiorista va tapar i arcs modernistes a la façana».

11

conduir

ESCUELA CHOFERS BARCELONA
Plaça de la Universitat, 11

1935

«Escola Xofers Barcelona. L'escola moderna d'automobilisme. Única dirigida per un enginyer industrial. Mentre el públic de Barcelona continuï distingint-nos com fins ara, en agraïment aquesta escola, que porta el seu nom, continuarà restringint els seus beneficis per poder oferir per 87 PESSETES tot inclòs…»

A la imatge, una noia amb una mà al volant i amb l'altra a la palanca de canvis.

Pels carrers de la ciutat de Barcelona circulaven només uns quants milers de vehicles utilitaris. Avui, la ciutat compta amb un parc de prop d'un milió de vehicles.

La primera autoescola de xofers de Barcelona la va fundar l'industrial Paco Abadal, a l'Auto-Garatge Central del carrer del Consell de Cent, 257.

De l'Escola Xofers Barcelona no en queda res.

2026

Entre el Bar Estudiantil *(«Des de 1930»)* i la gelateria Llaollao *(«Natural Frozen Yogurt»),* la freqüentada Cerveseria Universitat *(«Mixed plates»),* a la plaça de la Universitat, 11.

En una marquesina d'autobús, el cartell de la pel·lícula *Abuela tremenda* (direcció d'Ana Vázquez).

A la terrassa de la Cerveseria Universitat s'hi reuneixen els universitaris d'humanitats i ciències socials.

A l'encarregat del local, Aldi, no li sona cap autoescola: «Aquesta és una zona de bars».

12

depilar

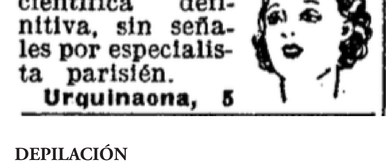

DEPILACIÓN
Plaça d'Urquinaona, 5

1935

«Depilació científica definitiva, sense senyals, per especialista parisenc.»

A la imatge, el rostre d'una noia amb cabell ondulat i somriure de llapis de llavis.

A «Història de la depilació», de Centres Condiodo: «Als anys trenta, la "depilació científica" se centrava en mètodes emergents com les cremes depilatòries (tipus Maria Stuard, sense dolor), la popularització de la maquineta elèctrica (Remington en va introduir una per a dones el 1940) i la difusió de la cera als salons de bellesa per moda (faldilles curtes)».

Avui, el làser de díode d'alta potència s'ha erigit com el sistema més eficaç per eliminar el pèl.

2026

Entre les catifes Lledo Mas (nuades a mà amb llanes de Nova Zelanda) i el Consorci d'Educació de Barcelona (Generalitat-Ajuntament), el pub irlandès The George Payne (Huge Sports & Party Bar), a la plaça d'Urquinaona, 5.

A la paret, enganxat amb cel·lofana, un fullet per cantar gòspel.

The George Payne es reserva el dret d'admissió «a persones que manifestin actituds violentes».

El cambrer, un tal Sean-Oisín, sobre la depilació científica: *«One pint?».*

13

olorar

CASA ROSICH
Ronda de Sant Pere, 7

1935

«Desodoradors d'aixella. El més exitós i variat assortiment en models diferents en qualitat, forma i mida i als preus més econòmics a Casa Rosich.»

A la imatge, una dona alça els braços i ensenya les aixelles.

La dona que lleuix tipus evita la suor amb els productes de Casa Rosich.

En aquest establiment també es venien els aspiradors «Ultra» amb demostracions a domicili.

Els fullets de Casa Rosich, exemple de publicitat efímera, es pengen avui en pàgines de mobles vells i numismàtica.

2026

Entre la perfumeria Comas (la més antiga de Barcelona) i l'Hotel Catalonia Square (****), el restaurant Tracatrá *(«Tapes, rumba i flors»),* a la ronda de Sant Pere, 7.

Pintada: «Ni pública ni privada, vivienda autogestionada».

Tracatrá, que sorgeix de les cendres del restaurant Picadero 5, explota la música en directe: «Els nostres artistes de rumba catalana t'oferiran una experiència inoblidable totes les nits».

El noi de la neteja, en Yanis, arronsa les espatlles. Sobre Casa Rosich: «No sé, el 90 % som immigrants i crec que el més veterà fa quatre anys que és al local».

14

refrigerar

FRIGIDAIRE
Passeig de Gràcia, 23

1935

«El triomf definitiu de Frigidaire s'ha cristal·litzat en una fabricació que ja arriba als 4 000 000 de refrigeradors.»

A la imatge, una mestressa de casa fica un got dins la nevera plena.

A l'article «La promoció dels primers electrodomèstics a Espanya, 1900-1936», dels investigadors Núria Rodríguez i Jesús Mirás: «És molt indicatiu que en els primers anuncis impresos de la nevera elèctrica Frigidaire (General Motors) s'hi incloguessin els noms d'alguns dels seus "distingits propietaris", entre ells els comtes de Miranda, els ducs d'Alba, els marquesos de Bermejillo del Rey, els vescomtes de Casa Aguilar i el rei Alfons XIII, il·lustrats amb fotografies que mostraven els menjadors d'aquestes famílies aristocràtiques».

Els *print ad* dels refrigeradors de cuina Frigidaire es compren a eBay per 13 euros.

2026

Entre l'atelier MaxMara (abric *oversize* per 1 042 euros) i la sucursal de l'entitat financera BBVA *(«És molt de BBVA posar-t'ho fàcil»),* la *store* Marina Rinaldi *(«looks exclusius de catifa vermella»),* al passeig de Gràcia, 23.

A tocar, l'actriu Margot Robbie presta el seu rostre per a la campanya del perfum Chanel Nº 5.

Marina Rinaldi és una *chain:* «Crear el teu compte és ràpid i fàcil. Amb només uns quants clics podràs beneficiar-te d'una experiència de compra personalitzada, pagaments més ràpids i una gestió senzilla de les teves comandes».

La manager de Marina Rinaldi, la Nàdia, fa mig broma sobre Frigidaire: «Jo ni havia nascut».

15

ensenyar

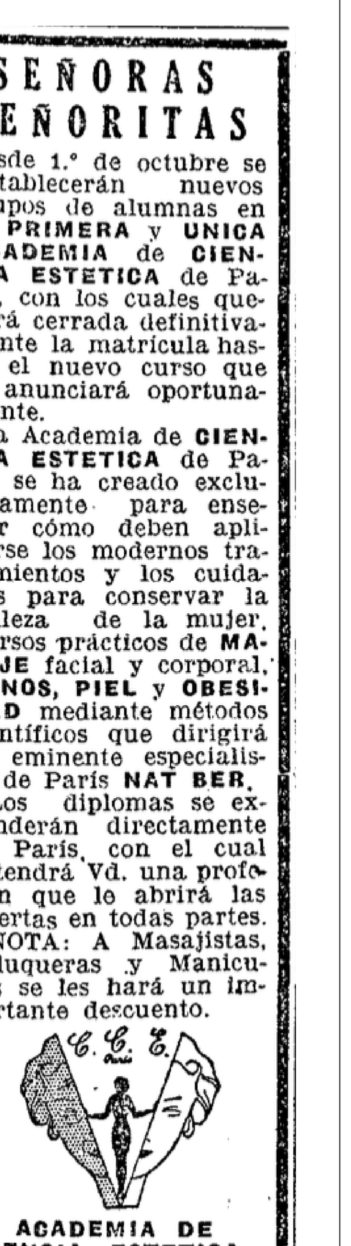

ACADEMIA DE CIENCIA ESTÉTICA
Carrer de Casp, 26

1935

«Senyores, senyoretes. A partir de l'1 d'octubre s'establiran nous grups d'alumnes a la primera i única acadèmia de ciència estètica de París, amb els quals quedarà definitivament tancada la matrícula fins al nou curs, que s'anunciarà oportunament.»

A la imatge, un joc de cares: d'un rostre envellit passem a una jove eixerida.

La parisenca Acadèmia Científica de la Bellesa es va obrir el 1890, al carrer de Saint-Honoré. El doctor Alexandre Lamotte va innovar amb articles per a la cura de la pell. La paraula *ciència* respon a la idea de modernització vinculada a la bellesa.

El 1928 obren la primera escola de França per formar *esthéticiennes.*

L'actual Académie Groupe ha recollit el guant.

2026

Entre el centre auditiu GAES (audiometries) i el *coworking* Monday *(«hiperconnectat»),* l'antiga seu del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica, ara a la Marina Zona Franca.

Un altre cartell de concert, en aquest cas de Los Lobos *(La Bamba).*

Al capdavant de la conselleria hi ha el secretari general d'Units per Avançar, Ramon Espadaler.

Ningú obre la porta al carrer de Casp, 26.

16

vendre

LA FÍSICA
Carrer de la Portaferrissa, 23

1935

«Per donar més esplendor al nostre 26è aniversari, renunciem al benefici en les nostres vendes; no escatimem cap esforç per superar totes les temporades anteriors.»

A la imatge, una dona-auxiliar, amb la gorra de feltre calada.

La Física, de sedes i estampats, en el seu dia estava envoltada de les botigues que marcaren una generació: mosaics, pelleteries, botigues de joguines…

Avui, les joguines són unes altres: els multivibradors sexuals femenins de Satisfyer, al costat.

2026

Entre la roba de segona mà Humana *(«Moda vintage»)* i la botiga de sabatilles Courir (targetes regal virtuals), la botiga de vambes i roba esportiva JD Sports *(«L'indiscutible número 1»).*

A prop, el cartell de Grasa, la gira de la cantant Nathy Peluso *(Todo roto).*

Entre el més *top,* les Adidas Campus, les New Balance 9060 i les Nike Air Force 1, com l'avió presidencial dels Estats Units.

El dependent Jonàs talla en sec: «Però si jo ni tan sols existia aleshores quan La Física».

17

disminuir

ALDIRA / SABELIN
Les Rambles, 44

1935

«Aldira radioactiu. Obesitat vençuda. Disminució de set a deu kg en deu setmanes. Silueta elegant. Sense perill, sense règim. Sense la menor arruga en recuperar el pes normal.»

A la imatge, en un platet de la balança, una senyora grassa, i a l'altre, una senyora que ha aconseguit un cos espectacular.

Aldira era un més dels reconfortants i els estimulants per aprimar-se i mantenir la silueta. La composició d'herbes Sabelin era un altre d'aquests productes als anys trenta.

L'equivalent dels *packs* aprimadors NatuSlim d'avui.

2026

Entre una oficina del Banc Sabadell *(«Una gran jugada»)* i la plaça Reial, la Gran Farmàcia Rambles *(«Per cuidar els altres, compta amb el nostre consell»),* a les Rambles, 44.

A prop, el cartell del concert del cantant *underground* Rusowsky, que es va criar a Fuenlabrada *(Neo roneo).*

La farmàcia La Rambla Barcelona ha canviat de nom al llarg de més d'un segle de vida (el 1881 ja apareix documentada al *Diari de Barcelona).* Des del 1975 la regenta Maria Victòria Aguilar.

El farmacèutic, Àlex, té una lleugera idea d'on és: «Sempre ens han dit que això havia estat una farmàcia».

18

confeccionar

EL SIGLO
Carrer de Pelai, 54

1935

«El tall perfecte i la confecció depurada són el principal atractiu de les nostres peces.»

A la imatge, dones de mitjana edat amb vestits de crespó estampat i de *marocain* o *crêpe marocain.*

Els Grans Magatzems El Siglo, a les Rambles, van ser els primers d'Espanya i van operar del 1881 al 1932.

Hi treballaven en plantilla més de mil empleats, sense comptar els proveïdors externs. Feien repartiment a domicili.

Tancats a causa d'un incendi el 1932, es van traslladar a l'edifici dels Magatzems Damians, al carrer de Pelai, 54, el 1934. Aquest local també es va incendiar, el 1979.

El Siglo s'inspirava en Harrods, a Londres, i Le Bon Marché, a París, encara en funcionament, referents del luxe i el refinament.

2026

Entre el saló de joc GoldenPark *(«Casino en línia»)* i la marca de cosmètics Kiko Milano *(«Pròxima apertura»),* la cadena C&A *(«Descobreix peces per a tota la família»),* al carrer de Pelai, 54.

Al costat, en una «columna de lliure expressió», la banda de música Los Delincuentes, amb un gran concert: «Quinze anys del sentiment garrapatero».

Les notícies de la casa: «Les bruses festives de C&A combinen dissenys elegants amb detalls moderns i són perfectes per a ocasions especials».

La dependenta Drew sap del que parla: «Hi ha molta història en aquest lloc, però jo només sé la que correspon a C&A, que també és molt antiga».

19

reconstituir

PHOSCAO
Carrer de l'Hospital, 32

1935

«Phoscao, l'esmorzar més exquisit, el més potent dels reconstituents.»

A la imatge, dues dones enfundades en vestits *midi* amplis i lleugers prenen una xocolata.

Phoscao, el predecessor del ColaCao, es venia a les herboristeries per combatre el cansament. D'origen francès, es comercialitzava en llaunes. Als anys seixanta, el grup alimentari Nutrexpa va adquirir la firma i després va reconvertir el cacau soluble en els pastissets Phoskitos, encara a la venda.

2026

Entre la pizzeria romana La Pala *(«Pizza al tall»)* i l'Hotel Catalònia La Boqueria *(«T'imagines començar el teu dia a Barcelona a només uns passos de les Rambles?»),* el recreatiu GoldenPark *(«Ruleta en directe»),* al carrer de l'Hospital, 32.

A prop, el cartell de la gira pels quaranta anys en actiu dels Hombres G *(El ataque de las chicas).*

GoldenPark inclou escurabutxaques, videobingo i apostes esportives.

La dependenta, Mafer, és la primera vegada que sent a parlar de Phoscao: «Existia de veritat?».

20

veure

ALMACENES ALEMANES
Carrer de Pelai, 20

1935

«Al cinema. Si en sortir nota Vd. mal de cap o marejos, és un signe infal·lible d'un defecte visual. Sense demora visiti el nostre Gabinet Òptic, on un especialista diplomat en OPTOMETRIA el visitarà gratuïtament.»

A la imatge, una dona amb abric d'astracan i ulleres veu una pel·lícula al cinema. A la cartellera de 1935: *Nobleza baturra* (Florián Rey); *Siempre en mi corazón* (Archie Mayo) i *Así ama la mujer* (Clarence Brown).

Els Almacenes Alemanes, amb gènere alemany, s'aixecaven al lloc que posteriorment ocuparien els Almacenes Capitolio, al carrer de Pelai, 20. Referent comercial d'una època d'esplendor del comerç a Barcelona. A la premsa es vantaven de ser «la casa que ven més barat de Barcelona».

Després de la Segona Guerra Mundial, i amb Alemanya caiguda en desgràcia, van canviar de nom, decantant-se pel bàndol vencedor. Capitolio remet a la seu del Congrés dels Estats Units d'Amèrica.

L'any 1985, amb la crisi del tèxtil per l'apertura de nous mercats i altres factors, l'empresa va entrar en concurs de creditors i va tancar.

2026

Entre l'Hotel Lleó *(«Al cor de Barcelona»)* i l'establiment de restauració Viena *(«Les millors receptes»),* el número 20 de Pelai, recobert per una bastida.

Primera edició: abril de 2026
© Jesús Martínez, ReporteroJesús (RJ)
WWW.REPORTEROJESUS.COM
Quadrícula original: Àlex Gifreu
Disseny de la portada: Ivette Guedella, detall d'un anunci sobre l'assortiment de roba d'estiu a Almacenes Jorba, de 1935
Correcció: Rubén Cruz
Insercions a les pàgines del diari *La Vanguardia,* l'any 1935: 1. pàg. 4 del 6 de gener; 2. pàg. 10 del 6 de gener; 3. pàg. 6 de l'1 de gener; 4. pàg. 37 del 3 de març; 5. pàg. 34 del 3 de març; 6. pàg. 21 del 8 de febrer; 7. pàg. 42 de l'1 de gener; 8. pàg. 4 del 8 de febrer; 9. pàg. 7 del 12 d'abril; 10. pàg. 26 del 23 d'abril; 11. pàg. 42 del 10 de desembre; 12. pàg. 36 del 10 de setembre; 13. pàg. 37 del 23 d'abril; 14. pàg. 25 del 23 d'abril; 15. pàg. 42 del 10 de desembre; 16. pàg. 6 del 14 d'abril; 17. pàg. 9 del 20 de novembre i pàg. 16 del 17 d'agost; 18. pàg. 3 del 14 d'abril; 19. pàg. 29 del 27 de setembre i 20. pàg. 35 del 10 de desembre.
Impressió: Gràfiques Trema, S. L.
ISBN 978-84-18323-19-5
Imprès a Espanya – Printed in Spain

GUIA MAPA

1. NAUMAN
MÀQUINA DE COSIR
Gran Via de les Corts Catalanes, 573

2. AUTO ELECTRICIDAD, S. A.
APARELL DE RÀDIO ATWATER KENT
Carrer de la Diputació, 234

3. FARMÀCIA J. BOSCH
XAROP ARTIGAS
Plaça del Pi, 6

4. J. VÁZQUEZ, EDITOR
OBRA DEL DOCTOR WOLMAR
Via Laietana, 17

5. ALMACENES TÍVOLI
TÈXTIL
Carrer de Casp, 17

6. FREYA
FAIXES I SOSTENIDORS
Carrer de Pelai, 58

7. MADAME X
FAIXES DE CAUTXOLINA
Rambla de Catalunya, 24

8. J. URIACH & CA. S. A.
EMPLASTRES
Carrer del Bruc, 49

9. CASA VILARDELL
TÈXTIL
Carrer de Pelai, 58

10. DR. SCHOLL
ESCARPINS
Carrer de la Canuda, 5

11. ESCUELA CHOFERS BARCELONA
AUTOESCOLA
Plaça de la Universitat, 11

12. DEPILACIÓN
ESTÈTICA
Plaça d'Urquinaona, 5

13. CASA ROSICH
DESODORANT
Ronda de Sant Pere, 7

14. FRIGIDAIRE
REFRIGERADOR
Passeig de Gràcia, 23

15. ACADEMIA DE CIENCIA ESTÉTICA
ESTÈTICA
Carrer de Casp, 26

16. LA FÍSICA
TÈXTIL
Carrer de la Portaferrissa, 23

17. ALDIRA / SABELIN
PREPARATS MÈDICS
Les Rambles, 44

18. EL SIGLO
TÈXTIL
Carrer de Pelai, 54

19. PHOSCAO
ALIMENTACIÓ
Carrer de l'Hospital, 32

20. ALMACENES ALEMANES
ÒPTICA
Carrer de Pelai, 20

Mapa extrasensorial de Barcelona

Retrospectiva dels anys trenta

By ReporteroJesús

Mapa extrasensorial de Barcelona.indd 1
10/3/26 21:37

AJUNTAMENT DE BARCELONA
PLA DE LA CIUTAT
BARCELONA
ESCALA 1:10.000

ANY 1935

Mapa extrasensorial de Barcelona.indd 2 10/3/26 21:37